

1. BEVEZETÉS

Az iskola hivatalos neve:

Debreceni SzC Mechwart András Gépipari és Informatikai Szakgimnáziuma

Az iskola igazgatója: Dr. Barcsa Lajos
okl. gépészmérnök, szakközgazda, mérnök-tanár

Hazánk második legnagyobb városában, 1908-ban - Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter által - alapított fémipari szakiskola Kelet-Magyarország legrégebbi ipari középiskolája. Intézetünkben azóta több profilváltás történt, s a képzési cél is többször módosult: az ország, a régió gazdasági és munkaerő-piaci viszonyainak függvényében.

A rugalmas alkalmazkodóképesség éppúgy kívánalom volt az elmúlt több mint száz év során, mint a szakmai innováció. Az utóbbi évtizedekben pedig parancsoló szükségszerűség, létkérdés lett a megújulás a feltételrendszer biztosítása terén, s a nevelés-képzés tartalmában és gyakorlatában egyaránt.

Mechwart Andrásnak -iskolánk névadójának- szakmai életútja és intézetünk szakképzési szerepe-története különös analógiát mutat. Mindkettő -a maga sajátos eszközeivel- kulcsszerepet játszott a komoly teljesítményekre képes magyar ipar meggyökereztetésében.

A több mint száz éves debreceni Mechwart András Gépipari és Informatikai Szakközépiskola múltjában a műszaki nevelés számos olyan pozitív momentuma fellelhető, amely nem csupán biztatást, eligazítást jelent a mában, de irányt is mutat a jövő számára.

Intézetünk mindenkor meghatározó szerepet játszott az ipari szakmai műveltség, a korszerű technikai tudás terjesztésében. Számottevő hatást gyakorolt iskolánk a város és a megye iparára, különösen a technikumi időszakban. A munka- és hivatásszeretet kialakítása, az igényes elméleti és gyakorlati szakmai képzés volt mindig a nálunk folyó műszaki nevelés vezérfonala. Az igényes szakképzés, az értékorientált nevelés mellett mindenkor fontos feladatának tekintette műszaki középiskolánk a társadalmi mobilitás segítését. Akadémikusok, jó nevű egyetemi tanárok, vállalatvezetők, bankigazgatók, feltalálók, sikeres vállalkozók egész sorának, kiváló mérnökök-technikusok számos generációjának kezdődött iskolánkban a karrierje.

A neveléstörténet számos példája bizonyítja, hogy a legkiválóbb nevelési eredményeket mindig a nagy hagyománnyal rendelkező Alma Materek érték el. Az intézet mai vezetői, tanárai, diákjai méltó örökösei és folytatói akarnak lenni szakmai nevelésünk legjobb tradícióinak.

1.1. AZ ISKOLA KÜLDETÉSNYILATKOZATA

Az iskola a **nevelést** tekinti kiemelt feladatának.

Ezt szem előtt tartva, mint az ország szakképző intézményeinek élvonalában haladó szakgimnázium kettős feladatát kíván megoldani:

- a, Igényes közismereti-, nyelvi – és szakmai képzést nyújtva felkészíteni a tanulókat a felsőfokú továbbtanulásra
- b, Korszerű – a gazdaság igényeire folyamatosan figyelő – szakképzés biztosításával kenyérkereső szakmához juttatni a végzős tanulókat

1.2. AZ ISKOLA JÖVŐKÉPE

Az intézmény a környezetében népszerű, vonzó középiskola. Tanulói évről – évre ott sorakoznak az országos tanulmányi versenyek dobogóin. A végzősöket a vállalatok szívesen alkalmazzák, de a felsőfokú képző intézmények is előszeretettel várják őket. Az iskola mindkét szakja – a gépészeti- s az informatikai ágazat is - piacképes, a gazdaság igényeit figyelembevevő ismereteket nyújt. Az iskola adottságai, a környezet igényeire folyamatosan figyelő fejlesztő tevékenysége, biztosítják, hogy az intézmény az elődök nyomdokain haladva, igényes közismereti és szakmai képzést nyújtva, az ország szakgimnáziumainak élmezőnyében haladjon.

2. NEVELÉSI PROGRAM

2.1 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI

2.1.1. ALAPVETŐ PEDAGÓGIAI ÉRTÉKEK, AZ ISKOLA NEVELÉSI ALAPELVEI

Szükségesnek tartjuk rögzíteni azokat a nevelési értékeket, amelyek vezérfonalként szolgálnak mindennapos személyiségfejlesztő pedagógiai munkánk során.

A NAT követelményeinek meghatározásához hasonlóan mi is „... az európai, humanista értékrendre...”, mint értékközpontokra alapozzuk nevelési célunkat. Ezzel összehangoltan fontos szerepet szánunk a nemzeti nyelvnek, a nemzeti hagyományoknak, valamint „... a nemzeti azonosságtudat fejlesztésének...”

A pedagógiai tervezés során, ill. oktató nevelő munkánk minden fázisában az esélyegyenlőség megteremtésére törekszünk.

Preferált értékek nevelő-oktató munkánkban

- az élet és az (egyén és a társadalom érdekét szolgáló) általános emberi értékek tisztelete;
- tudatosság az önnevelésben-önképzésben, s a természeti-társadalmi környezet megismerésében;
- optimista, céltudatos életfelfogás; a társadalmi beilleszkedésre való képesség és készség;
- tudományos ismeretekkel harmonizáló világkép, kritikai és kreatív gondolkodás;
- becsületesség, megbízhatóság, az európai kultúra erkölcsi értékei szerinti életvitel;
- szívós kitartás, szilárd akarat, jellemesség, kiegyensúlyozott és stabil érzelmek;
- munkaszeretet, biztos szakmai tudás, hivatástudat, tudatos önmenedzselés, testi-lelki egészség-edzettség;
- mások személyiségének és teljesítményeinek tisztelete, elismerése, a másság tolerálása;
- szolidaritás a (bármely szempontból) hátrányos helyzetűekkel;
- áldozatkészség a családban, a szűkebb és tágabb közösségben;
- igényes kommunikációs készség kifejlesztése.

AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI CÉLJA, A MECHWART-MINT NEVELŐISKOLA

Az előzőek alapján műszaki középiskolánk nevelési célja olyan művelt, erkölcsös polgárok (középfokú szakemberek) nevelése, akik birtokában vannak azoknak a személyiségjegyeknek, tudásnak és viselkedésbeli jellemzőknek, amelyek alkalmassá teszik őket a demokratikus társadalomban, a szociális piacgazdaságban a:

- kiegyensúlyozott, boldog magánéletre;
- a civiltársadalom közösségeiben való sikeres helytállásra, együttműködésre;
- a szakterületén való praktizálásra, továbbtanulásra, szakmaváltásra.

Műszaki középiskolánkat a városban, a régióban, de országosan is patinás iparoktatási, igényes középfokú szakképző intézményként tartják számon. Ezt a megítélést alátámasztják egyetemi-főiskolai felvételi arányszámaink, a műszaki és egyéb tanulmányi versenyeken elért eredményeink.

Az iskola tantestülete és vezetősége azonban a tanulók nevelését, személyiségfejlesztését tekinti elsősorú pedagógiai feladatának. Ennek persze fontos, szerves része az igényes oktatás és szakképzés, de annál többet jelent iskolai munkánk: a civiltársadalom polgárának, emberi értékekben gazdag, művelt technikusoknak a nevelését. A hangsúlyt tehát a nevelésre tesszük.

Abból a koncepcióból, hogy a nevelés prioritást élvez iskolánk pedagógiai munkájában, logikusan következik a diákcentrikus szemlélet. Ez nem a diákjogok „túlhajtását” jelenti, hanem azt a gondolkodásmódot, amely a tanulói személyiségfejlesztés minden lehetséges és elérhető területét és eszközét totálisan a nevelés-képzés szolgálatába állítja. Továbbá jelenti azt a szemléletváltást, melynek révén a tanulónak a nevelés alanyából a nevelés aktív, tudatos, felelős részesévé kell válnia minél szélesebb körben.

Ennek jegyében felértékelődik számos nevelési-képzési követelmény:

- a tanulói önállóság (a tanórán és azon kívül, a diákönkormányzati és osztályközösségi munkában);
- reális önismeret és feladatvállalás, célirányos képességfejlesztés;
- a felelősségtudat erősítése (egyre komolyabb feladat megoldásának kockázatát engedjük át a tanulónak);
- az osztályközösségbe történő beilleszkedés, a kulturált viselkedés-kommunikáció, a konfliktus-kezelés, a helyzetfelismerés, a problémamegoldás algoritmusainak a partnerkapcsolatok kultúrájának, a különféle élethelyzetek átélésének tanulása;
- a team-munka tanulása;
- az önszervezés képességének kialakítása;
- a marketing szemlélet elsajátítása;
- szinkronban lenni a vállalat munkaerő-képzési célkitűzéseivel.
- az egész életen át tartó tanulás igényének kialakítása.

A diákközpontú iskola -a mi felfogásunkban- nem azt jelenti, hogy lazák a követelmények, netán egyfajta kényeztetés folyik, s tálcán kínáljuk a kész programokat stb. A diákért van az iskola akkor, ha adott sok lehetőség (és persze sok akadály-nehézség is), és adottak a segítőkész tanárok. A kivitelezés izgalmát, a siker örömet (esetleg a kudarc gyötrelmét) vállalni kell. Célunk egy olyan alkotó környezet kialakítása, amelyben diákjaink sokféleképpen fejleszthetik képességeiket.

2.2 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Iskolánk - előbb körvonalazott - nevelési céljának, célrendszerének bázisán megfogalmazódnak nevelési feladataink. Feladat-meghatározásunknak azonban differenciálnak kell lennie.

Differenciáló tényezők:

- a tanulók eltérő képességei, személyisége, fejlettsége;
- a bemeneti nevelési-oktatási „előzmények” sokszínűsége;
- a sokszínű érdeklődés, hajlam, irányultság az iskolai évek alatt;
- a megcélzott kimeneti szintek különbözősége;
- a sokrétű pályaorientáció-pályaválasztás;
- intézetünk sajátos profilja és tradíciói, stb.

Lényegében a nevelési (és oktatási) program-feladatrendszer összetevődik:

- egy - minden tanulóra érvényes - sztenderd komponensből;
- az egyes tanulókra vonatkozó egyéni nevelési programból, feladatrendszerből.

Az iskolai pedagógiai program -alapvetően- az általában érvényes nevelési feladatokra összpontosít. Nevelési fő feladataink egy része hagyományosnak tekinthető: tudományos nevelés, szakmai nevelés, erkölcsi-esztétikai-testi nevelés és az értelmi-érzelmi-akarati-cselekvési pszichikus funkciók szerinti nevelési feladatok.

Ezek bázisán azonban további új feladatokat is meg kell határozni:

- az információs társadalom által megkívánt ismeretek biztosítása, erkölcsi normák kialakítása;
- konfliktuskezelési és feloldási képesség, kooperációs készség és képesség kialakítása;
- kommunikációs készség, gyors probléma felismerési és döntési képesség kifejlesztése;
- a kritikai gondolkodásra, a megbízhatóságra, a kiszámíthatóságra, minőségért érzett felelősségre nevelés;
- a saját egészséghez és a természeti környezethez való helyes viszony jelentőségének tudatosítása;
- kellő ismeret a demokratikus intézményekről, és jártasság biztosítása az állampolgári jogok és kötelességek gyakorlásáról;
- a modern európai társadalomhoz való tartozás tudatának kialakítása, erősítése.

Fontos és kényes feladat a másság tudomásulvételére, tolerálására való nevelés, ami persze nem jelenti azt, hogy feltétlenül és kritikátlanul értékke akarjuk emelni a másságot (minden formájában és megnyilvánulásában). A mindennapos pedagógiai munkában alapkérdés az is, hogy mit tolerál az iskola, és hol húzza meg a türelem határait (az iskolai fegyelemmel, a házirenddel és a tanulói szabályzattal összefüggő kérdések ezek).

PRIORITÁSOK A KÉPZÉSBEN, NEVELÉSBEN

A iskolahasználók igényeinek elemzése, nevelési-képzési tradícióink szem előtt tartása és a nevelőtestület pedagógiai koncepciója alapján intézetünk nevelési-oktatási feladatainak súlypontjai az alábbiak:

- a. A tudományos-technikai forradalom követelményei, korunk társadalmi-gazdasági kihívásai közepette a nevelésben (így a műszaki nevelésben is) különös figyelmet kell fordítani:
 - a személyiség gazdagodására, kibontakoztatására;
 - a képességek fejlesztésére (ideértve az önismeret és önfejlesztés képességét, a szocializációs és gyakorlati képességeket is);
 - a tehetséggondozásra (versenyfelkészítésre, felzárkóztatásra, a felsőoktatásra való előkészítésre).

- b. Az ezredfordulóra kialakult nemzetközi-integrációs tendenciák, s a még inkább kiéleződő versenyhelyzet sajátos körülményei közepette felértékelődnek:
 - a szilárd ismeretek az élet minden területéről,
 - a biztos általános műveltség;
 - az idegennyelv-tudás;
 - a korszerű szakmai tudás;
 - a gazdasági és vállalkozói ismereteket-készségeket;
 - a kor kommunikációs eszközeinek (pl. Internet) biztos kezelése;
 - a számítástechnikai írástudás képessége;

- c. A kiegyensúlyozott, boldog egyéni-társadalmi élet iránti igény kívánalmainak megfelelően, az intézményes nevelés súlyos felelőssége és feladata:
 - a családi életre felkészítés;
 - a munkahelyi feladatokra felkészítés;
 - a társadalmi szerepekre történő felkészítés;
 - az európai, humanista értékek közvetítése (ideértve a nemzeti kultúra értékeit is);
 - a biztos erkölcsi értékek választásának képessége;
 - az egészséges életmódra nevelés;
 - a környezetkultúra építésére felkészítés.

HAGYOMÁNYOS „MECHWARTOS ÉRTÉKEK” A NEVELÉSBEN

Az iskolák versenyében -az igényes felhasználók szemében- igen lényeges mérlegelési szempont:

- a hagyományok nevelő erejébe vetett bizalom;
- a minőségi nevelés-képzés garanciája;
- a kor követelményeinek megfelelő feltételrendszer;
- a visszaigazolt „beválás” a gyakorlatban és a felsőoktatásban;
- a folyamatosan tesztelt és országosan is jól vizsgázott oktatás-képzés;
- az erőforrások megújításának és integrálásának képessége;
- a korszerűség, a rugalmas és gyors innováció a képzésben.

Kétségtelen, hogy -a fentiek tekintetében- iskolánk, fennállásának több mint kilenc évtizede alatt sok tapasztalatot, erkölcsi tőkét akkumulált és a tőkével jól sáfárgodott.

Ezt igazolják a jó beiskolázási paraméterek, a végzősök visszajelzései, s legfőképpen a tanulmányi versenyeken (különösen az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyen) elért sikereink és a főiskolai-egyetemi beiskolázás eredményei.

A tradíció nem csupán kamatoztatható tőke, de kötelezettség is, felelősség a domináns értékek megőrzéséért. Éppen ezért a jövőben is kiemelten kezeljük az alábbi képzési-nevelési feladatok mind sikeresebb megoldását:

- a társadalmi mobilizáció és beilleszkedés segítségét;
- az un. érzelmi intelligencia fejlesztését;
- a differenciált személyiségfejlesztést, tehetséggondozást;
- az igényes követelménytámasztást (a minőségi képzést);
- a problémamegoldó-képesség és kreativitás fejlesztését;
- a szakmaszeretetre, a hivatástudatra nevelést.

KÉPZÉSI KONCEPCIÓNK FŐBB JELLEMZŐI

Szakképzésünk fejlesztésén, átalakításán munkálkodva intézetünk gazdag iparoktatási tapasztalataira, hagyományaira támaszkodhatunk.

E tradíció főbb tanulságai (a ma és a holnap számára) alapvetően motiválják képzési koncepciónkát:

- a gazdasághoz ezer szállal kötődő, annak rezdüléseire rugalmasan reagáló szakembernevelést kell folytatni;
- a korszerűsítés folyamata nem állhat le, hanem (a lassan mozgásba lendülő gazdaság igényeire figyelve és a kínálkozó projektek, pályázatok lehetőségeit kihasználva) folytatni kell;
- névadónk iparvezetési elvét az oktatásra alkalmazva „...nem sablonok szerint...”, hanem szakadatlan fejlesztőmunkát végezve kell szakembereket képeznünk; a folytonos tartalmi megújulás révén biztosítható az iskola talpon maradása, s az, hogy intézetünk vonzó maradjon a tanulók, a szülők számára;
- az országos fejlesztési programokban meg kell őrizni azt a szakmai presztízst, amit kivívtunk a gyártástechnológia-számítástechnika szak kimunkálása során, s a világbanki gépész és informatikai szak tananyagfejlesztése kapcsán;
- a fejlesztés, a modernizáció során érzékenyen kell reagálni a munkaerőpiac igényeire;
- a sikeres szakképzés záloga a megújulásra kész és képes, művelt, erkölcsében szilárd, magasan kvalifikált, hivatástudattól vezérelt, kollegiális szellemű nevelőtestület;
- a minőség forradalmának korában természetes követelmény - iskolánk hírnevének megfelelően -, hogy minőségi szakembereket kell nevelnünk.

A folytonosság és innováció, egységben történő gondolkodás és cselekvés képzési koncepciónk vezérfonalának lényege.

Iskolánkban a képzés nyelve – a két tanítási nyelvű osztály egyes óráinak kivételével (lásd helyi tanterv) - a magyar. Ugyanakkor kiemelt lehetőséget biztosítunk intézményünkben az idegen nyelv tanulásának. Ennek szellemében német két tanítási nyelvű osztályt szerveztünk a gépészeti szakmacsoportban és angol nyelvi előkészítő képzést bevezettünk. Az eisenstadti középiskola vizsgabizottsága előtt német nyelven sikeresen teljesítő végzőseink a magyar OKJ – s bizonyítvány mellé évek óta megszerezhetik az osztrák oklevelet is.

2.3. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Az iskolának, mint másodlagos szocializációs színtérnek, a személyiségfejlesztésben betöltött szerepe az eltelt néhány évben alapvető változáson ment át. Az iskolai személyiségformálásnak új feladatai lettek. A családok életviteli és nevelésben betöltött funkcióváltása a pedagógián csapódott le. A szülő-gyermek viszony módosulása a nevelő-gyermek viszony átalakulását is maga után vonta. Valljuk, hogy a nevelés elsődleges színtere a család, ezért a szülői házzal való folyamatos kapcsolattartás, együttműködés lehet nevelő munkánk sikerének záloga.

A pedagógusnak személyiségfejlesztő tevékenysége során olyan pedagógiai munkát kell végezni, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlesztése áll a középpontban. Célszerű felvázolni az iskola gyermekképét, rögzíteni a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységi formákat. Külön pontokban részletesen taglaljuk néhány jelentős fejlesztési eszköz tervét, módszertanát.

2.3.1. AZ ISKOLA GYERMEKKÉPE

Iskolai munkánkban a diáknak partnerként úgy kell résztvennie, hogy öntudatosan váljon aktív részesévé saját személyiségfejlesztésének, különösen az alábbi területeken:

- a) Az önállóság jegyében az iskolai élet -az osztályközösség, a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások terén- de a diákönkormányzati munkában és a szabadidős sporttevékenységben egyre inkább a diáknak kell saját tevékenységét terveznie-szerveznie.
- b) A reális önismeret, a helyes önértékelés lehet alapja a reális feladatvállalásnak, a célirányos képességfejlesztésnek. Tekintve, hogy e téren igen sok gyakorlás szükséges, nem lehet eléggé hangsúlyozni a kisebb-nagyobb közösségekben történő fellépés, szerepvállalás jelentőségét.
- c) A felelősségtudat erősítése sarkalatos nevelési feladat, hiszen iskolai munkánk sikere múlik azon, hogy tanulóink milyen korán és milyen mértékben élik át saját szerepük fontosságát nevelésükben, képzésükben. A tanulóközpontú nevelés azt jelenti, hogy egyre komolyabb feladat megoldásának a kockázatát engedjük át a tanulóknak.
- d) Az önálló tanulás képességének kialakítása nem csupán oktatási feladat, hiszen egész életünk tanulási folyamat. Nem csak a tantárgyi, a szakmai tanulás képességét kell elsajátítani. Az osztályközösségbe történő beilleszkedés, a kulturált viselkedés-kommunikáció, a konfliktusok kezelése, a helyzetfelismerés, a problémamegoldás algoritmusai, a partnerkapcsolatok kultúrája, a különféle élethelyzetek átélése stb. mind-mind tanulást igényel. Nem lehet megspórolni e téren a saját tapasztalás, az önálló tanulás buktatóit.
- e) A team-munka tanulásának színtere iskolánkban igen sokrétű (tantárgyi gyakorlatok, labor- és műhelymunkák, osztály- és iskolai rendezvények, vetélkedők, sportfoglalkozások

stb.). Nevelő iskoláknak a csoportmunka nevelési lehetőségeit még inkább ki kell aknáznia.

- f) Az önszervezés képességének kialakítása különösen fontos. Egyre több az olyan munkahely, ahol a dolgozót nem irányítják olyan direkt módon, mint korábban. A vállalkozások térhódításával még inkább szükség van az önvezérlés, az önszervezés képességére.
- g) A marketingszemlélet elsajátítása létkérdés. A partner igényeivel való azonosulás képessége is tanulási folyamat eredménye. (Az ötlet, a megvalósítás, az eladás rögzös útját végig kell járni a diákkal. Az ötlet realizálását is vállalja el!)
- h) Az önmotiváció képességének kialakítása sokszor tűnik megoldhatatlan feladatnak. A modern ipari társadalomban pedig számos munkahelyen a sikeres helytállás alapfeltétele: a vállalat arculatával való azonosulás.
- i) A harmonikus, kiegyensúlyozott személyiség alapfeltétele a testi edzettség, az egészséges életmód. Minden tanulónak tudatosan, tervszerűen kell edzenie magát kihasználva az iskolai testnevelési tanórákat, a tömegsport foglalkozásokat, az iskolai Diákportkör nyújtotta lehetőségeket.

2.3.2. FŐ FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉLETKORI BONTÁSBAN

A középiskolás korosztály személyiségfejlesztésének követelményeit az életkori sajátosságokra tekintettel a következők szerint kell kialakítani.

A kilencedik évfolyamon: A személyiség gazdagítása

- Énkép, hogyan látjuk önmagunkat, önmagunk elfogadása. A szűkebb és tágabb szociális tér, a bennünket körülvevő közösségek, a velünk kapcsolatban álló egyének szerepe énképünk kialakulásában
- Hogyan látnak bennünket mások, milyen a rólunk kialakult kép
- Mennyire vagyunk tisztában erényeinkkel, milyen lehetőségeink vannak ezek erősítésére
- Mennyire ismerjük hibáinkat, mennyire tudunk ezeken úrrá lenni, tudunk-e rajta korrigálni
- Az önfejlesztés igényének kialakulása, ezek módjai

A tizedik évfolyamon: A jövőre irányulás, élideálok

- Az eszményképek, példaképek és szerepük a személyiség kialakulásában
- A tudatos felelősségvállalás tetteinkért
- Az érdeklődési irányok és képességek összhangjának megteremtése, a helyes pályaorientáció

A tizenegyedik évfolyamon: A döntéshozatal

- A tudatos személyiségalkotás, a reális én kép
- Távlati célok kitűzése, a megvalósításhoz szükséges lehetőségek felmérése
- Az értékek tudatosítása, saját értékrendszer felállítása
- A társas kapcsolatok, a kommunikációs készség fejlesztése, a külső, mint kommunikációs eszköz

A tizenkettedik évfolyamon: Felkészülés az önálló életre

- A pályaelképzelések realizálása, a pálya konkrét kiválasztása
- Élettervek, karriertervek készítése, felkészülés a továbbtanulásra a munkavállalásra.
- Tájékozódás a munkaerőpiacon
- Álláskeresési technikák elsajátítása, a magabiztosság, az önbecsülés fontossága

2.3.3. AZ ISKOLA SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGÉNEK FŐ TERÜLETEI

Tanítási óra

- Osztályfőnöki óra
- Közismereti tantárgyak órái
- Szakmai elméleti tantárgyak órái
- Szakmai gyakorlati órák

Érdeklődési körök

- Honismereti kör
- Versmondók köre
- Biblia szakkör
- Kommunikációs kör (iskolaújság szerkesztése, iskolarádió működtetése)
- Internet klub
- Technika érdeklődési kör
- Disputa kör
- Énekkar

Szakkörök

- Közismereti tanulmányi versenyekre felkészítő szakkörök
- Szakmai tanulmányi versenyekre felkészítő szakkörök
- Feladatmegoldó szakkörök

Iskolai sportkör

- Sportági szakosztályok
- Sportcsoportok
- Tömegsport órák
- Házi bajnokságok
- „Mechwart” Kupa

Iskolai ünnepségek

- Nemzeti ünnepeinkhez kapcsolódó megemlékezések
- Debrecen város ünnepei
- Sajátos, „mechwartos” ünnepek

Osztályrendezvények

- Szülői egyetértés, és finanszírozás estén tavaszi többnapos osztálykirándulás

- Egy napos túra Debrecen környékén
- Séta Debrecen történelmi nevezetességeinek megtekintésével
- Debrecen kulturális rendezvényeinek látogatása
- Klubdélután
- Sportdélután
- ODB gyűlés
- Osztályterem, iskolai környezet díszítése, csinosítása

2.3.4. SPECIÁLIS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSI ESZKÖZEINK

A mindennapos testnevelés

A tanulóifjúság testedzésének és sportolásának iskolánkban jók a feltételei, még ha az ideálistól messze is vagyunk:

- a tanórai testnevelés óraszámait a jogszabályok szerint biztosítjuk.
- a tömegsport lehetőségei adottak (napi két órában a tanári irányítás biztosított),
- a szakosztályi munka jól egészíti ki a tanórai és tömegsport nyújtotta lehetőségeket.

A diáksportkör –mint, sajátos érdeklődési kör- a mindennapos testedzés bázisa. Az iskola tanulói a beiratkozáskor diáksportkörü taggá válnak. A DSK -a Tanulói Szabályzat értelmében- önállóan választott vezetőséggel, szervezeti és működési szabályzattal, költségvetéssel dolgozik.

A DSK jelenlegi szakosztályai:

- Kézilabda
- Labdarúgás

A DSK jelenlegi sportcsoportjai:

- Kosárlabda
- Női labdarúgás
- Atlétika
- Természetjárás

Pályaorientáció

E terület művelésének hagyomány van intézményünkben. Az osztályfőnöki órák, s bizonyos tantárgyak tematikájában is szerepelnek ilyen témák.

A piaccgazdaság viszonyai között szükségét látjuk olyan műveltségi terület oktatásának, amely:

- az önismeret és önfejlesztés tudnivalóin túlmenően tréningekre is lehetőséget ad;
- pályatükröket és munkaköri leírásokat ismerttet;
- munkahely- és pályaválasztási technikákat tanít;
- a munkaügyi szervezet felépítéséről és az álláskereső (sőt át- és továbbképzés) tudnivalóiról ad ismereteket (s fejleszti a képességeket);
- a tudatos karrierépítést és önmenedzselést tanítja.

A műszaki középiskola tantárgyi rendszerében helyet kell biztosítani e témának, sőt tanórán kívüli lehetőségeit, feltételeit is meg kell teremteni.

2.4. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

2.4.1. EGÉSZSÉG, FELADATOK AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSBEN

A diákság egészséges életmód és környezeti nevelésében óriási felelősség és számos feladat hárul az iskolákra. Ezért az egészségügyi ismeretek, az egészségügyi kultúra fejlesztése az általános műveltség szerves részét kell, hogy képezze, s éppen annyira fontos, mint bármely más tudomány ismerete.

Az egészség megőrzésére és az egészséges életmódra nevelés fontosságát kell tehát a diákok számára hangsúlyozni, és ezt kötelességnek kell, hogy érezze minden pedagógus.

Meg kell fogalmazni a diákok számára azt, hogy „mi is az egészség”? Többben, többféleképpen fogalmazták már meg. Az utóbbi esztendő legelfogadottabb meghatározásai a következők:

Az egészség:

- a szervezet és a környezet közötti dinamikus egyensúly, amely nemzeti kincs, erőforrás.
- Teljes fizikai, mentális, szociális jóllét.

Az Egészségügyi Világszervezet / WHO / mai meghatározása szerint nem egy statikus állapot, hanem állandó mozgásban, változásban lévő kiegyenlítődsre törekvő folyamat, amely a szervezeten belüli összhangban, illetve az egyén és természeti- társadalmi környezete közötti dinamikus egyensúlyban nyilvánul meg. Ez az egyensúlyra törekvő folyamat az egyén aktív, cselekvő tevékenységének eredménye.

Ezekre a fogalmakra épít a magyar hosszú távú egészségpolitika célkitűzése, amelynek célja - mintegy irányként követve az előző meghatározások tartalmát -, a népesség életminőségében, megbetegedési és halálozási viszonyaiban érvényesülő kedvezőtlen, romló tendenciák fékezése, megállítása, a hosszú távú javulás feltételeinek fokozatos megteremtése.

Ezek a célkitűzések alapvetően kijelölik iskolánk feladatait:

- Minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.
- Személyi, tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek, diákok egészségi állapotát javítják.
- Fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket, akaratukat. Járuljon hozzá életmódjuk, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk kialakításához, azok megszilárdulásához.
- A tanulók legyenek nyitottak és megértőek a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások iránt.
- Fejlődjön ki bennük a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartásuk.
- Adjon ismereteket a betegségek, balesetek, sérülések elkerülésére.
- A káros, függőséghez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, egészségtelen táplálkozás) megelőzésére neveljen.

- Foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel.
- Készítsen a családi életre.

Ezekből következően a fenti pontok alapvetően kijelölik az iskola egészségprogramját, amelyekkel behatóan foglalkozni kell. Mindezek nagy részben az osztályfőnöki órák témái és feladatai, másrészt a szaktantárgyak, szakmai órák témái kell, hogy legyenek, természetesen módszertanilag többféle megoldással, az aktualitásokat figyelembe véve. Mik is ezek:

- Személyi higiénia: A test tisztántartása, mentálhigiénia, lelki egészségvédelem, a környezet tisztántartása
- Egészséges táplálkozás: élettani alapismeretek, egészséges táplálkozás, helytelen táplálkozási szokások
- Több mozgás: a mozgás, aktivitás jelentősége az ember életében, a mozgáshiány okozta problémák, az inaktív életmód következményei
- Stressztűrés, stresszkezelés: hatása az emberi szervezetre, pozitív és negatív hatások feldolgozása, elhárítása
- Baleset megelőzés: otthoni balesetek, iskolában előforduló balesetek, az utcán és a közösségekben megjelenő veszélyforrások. Ehhez a ponthoz tartozik, hogy iskolánk kiemelt feladatként kezeli a baleset megelőzési és elsősegélynyújtási ismereteket. Ennek érdekében minden évben tanfolyamok szervezésére kerül sor, melynek keretén belül az alapfokú elsősegélynyújtó vizsgát diákjaink többsége leteszi.
- Nem dohányzás: a hozzászokás veszélye, akarati tényezők, motiváció, környezetünk iránti felelősségérzet
- Mértékletesség, az alkoholfogyasztás kultúrája : A szervezet reakciói, szervrendszerek megváltozott működése az alkohol hatására, a személyiség átalakulása, hatása a szűkebb és tágabb társadalmi környezetre
- Drogtagadás: megfelelő tájékoztatás, elvonási tünetek, tolerancia, egyéni és társadalmi problémák, szenvedélybetegségek, időben orvoshoz, szakemberhez fordulás
- Környezetvédelem: Levegő-, víz-, talaj- tisztasága, hatása az egészségre, tisztaságuk védelme (természeti kincseink védelme, hulladékok, veszélyes anyagok kezelése, környezetbarát termékek előtérbe kerülése)
 - Az egészségügyi szűrőprogramok jelentősége, elfogadása, értékeinek elismerése
 - A nonverbális jelzések jelentőségének felismerése – irányítás iskolapszichológus felé
 - Az egészségünk a mindennapok erőforrása kell, hogy legyen, a harmonikus élet legfőbb értékeként tekintünk rá.

2.4.2. TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Az egészség fontos eszköze az élet céljainak megvalósítása során. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyozza.

Az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Az iskolai egészségfejlesztő munka alapvetően befolyásolja az iskola egészének mindennapjait.

Egészségfejlesztés

Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletválttatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

Az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, az aktív szabadidő eltöltés, a minden napos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása és fenntartása, a családtervezési módszerek, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése.

Egészségnevelés

Változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

Egészségnevelés fontos feladata:

- A betegségeket előidéző tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység, az iskolának ebben jelentős szerepe van.
- Az iskolás gyermekek életkorhoz kötött kötelező szűrővizsgálatainak rendszere, a túlsúllyal vagy mozgásszervi problémával küzdő gyermekek számára speciális táplálkozási tanácsadás és vagy differenciált testi nevelés.

Egészségfejlesztési stratégiánk

Az egészségnevelési tevékenységet alapjaiban meghatározó elem a szükséglet felmérése (környezet által indikált feladatok, tanulók igénye). Ezt szoros együttműködés keretében a gyermekjóléti szolgálatokkal, nevelési tanácsadóval, családsegítővel, a rendvédelmi szervekkel, városi Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal kell végezni.

Fontos:

Egészségfejlesztő team létrehozása (testnevelő tanár, ifjúságvédelmi felelős, szabadidőszervező, osztályfőnöki munkaközösség-vezető, iskolai védőnő, diákönkormányzat).

Tantestület részvétele.

Továbbképzések szervezése.

Az egészségnevelés iskolai területei

- önmagunk egészségi állapotának ismerete
- egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, és a szexualitás szerepe
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és hátrányai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Mindezeknek hozzá kell járulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó egészséges életvitelhez.

Szükséges, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek.

Iskolai program kiemelt területei

- az egészséges személyiségfejlődés elősegítése
- az egészséges táplálkozás (pl. az iskolai büfé választéka)
- a mindennapi testmozgás
- a dohányzás, alkoholfogyasztás- és kábítószer használat megelőzése
- a fogyatékosok és hátrányos helyzetűek integrációja
- az iskolán belüli bántalmazás megelőzése

Az egészségnevelés helyszínei

- tanórai foglalkozások
biológia (emberi test felépítése, betegségek, egészséges környezet, szexuális viselkedés és kultúra, helyes táplálkozás, az anyaság biológiája, hogyan éljünk)
fizika (balesetvédelmi oktatás, elektromos áram fiziológiai hatásai)...
kémia (vegyianyagok hatása az emberi szervezetre)
földrajz (egészséges környezet, természet és környezetvédelem szerepe)
történelem (történelmi korok „betegségei”: pestis, lepra, kolera)
osztályfőnöki (a helyes táplálkozás, öltözködés, napirend, rendszeresség, viselkedés)
- tanórán kívüli foglalkozások
szabadidős programok
sportprogramok
egészségnap, véradás szervezése
sport és kulturális rendezvények, túrák
- iskolán kívüli rendezvények
- kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz

- a mindennapi testedzés biztosítása érdekében napi egy órában, testnevelés és sport óra keretében szaktanári irányítás mellett biztosítjuk tanulóinknak a szervezett testnevelés és sport foglalkozásokat az iskola tornatermében, kondicionáló termében és a sportudvaron
- délutáni szabadidős foglalkozások
sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások.
- diáknap (lehetőleg szabadban rendezzük)
- hétfégi iskolai programok
sportrendezvények, kulturális programok.
- kirándulások, túrák, sportprogramok

Tájékoztató fórumok

- nevelőtestületi értekezlet
- munkaközösségi értekezletek
- szülői értekezlet
- szakmai tanácskozások
- fogadóórák

Az egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés érdekében el kell érünk, hogy a tanulók legyenek igényesek a testi higiénia és környezetük terén:

- olyan módszereket kell megválasztanunk amellyel elérjük, hogy igényeljék a rendszeres testmozgást, és az váljon a mindennapi életük részévé,
- az a célunk, hogy a tanulóink szeressék és becsüljék a természet szépségeit, értékeit, törekedjenek a környezet-és a természetvédelmi problémák enyhítésére, megoldására,
- ismerje az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok (alkohol, nikotin, drog, gyógyszer) szervezetre gyakorolt hatását,
- ismerjék meg az emberi tevékenység okozta környezetkárosító folyamatokat, azok megelőzésének és megszüntetésének lehetőségeit,
- alakuljon ki a tanulóknak a hazai tájhoz, a természeti és társadalmi értékekhez való kötődés.

2.4.3. KÖRNYEZETI NEVELÉS

Alapelv az egyetemes természetnek (a világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak maga alkotta környezetével és kultúrájával együtt.

Feladataink

- az emberben eredendően benne rejlő természetes erények kibontakoztatása,
- természet- és embertisztelő szokásrendszer kialakítása,
- a belső késztetések esztétikai, érzelmi, erkölcsi megalapozása,
- az ökológiai gondolkodás és a környezettudatos szemlélet kialakítása.

Célok a 14-20 éves korosztály esetében

- fenntarthatóságra való nevelés az ökológiai szemléletmód segítségével,
- rendszerszemléletre való nevelés,
- holisztikus (a világ oszthatatlan egész) és globális szemléletmód kialakítása, a szerves kultúra fontossága,
- tolerancia és segítő életmód, az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése,
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése, kialakítása,
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése,
- az egészség és a környezet összefüggéseinek vizsgálata,
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések, problémamegoldó gondolkodás,
- globális összefüggések megértése
- fogyasztás helyébe életminőség helyezése,
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása.

Helyi célok, értékek

- természeti, épített, szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése,
- helyi értékek és problémák feltérképezése,
- helyi célok megfogalmazása (pl. öreg fák megóvása..., energiatakarékosság, helyi védettség stb.)
- lakóhely megismerése (értékek, gondok, a megoldás módjai),
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken,
- pozitív értékrend, egészséges életvitel iránti igény alakítása.

Iskolánk környezeti nevelés hitvallása

- a szemléletformáló, alapozó környezeti ismereteket a szakképzés minden területe tekintse feladatának,
- az intézmény helyi adottságait (a Hortobágy közelségét) kihasználva, ennek a gyönyörű természeti értéknek a minél jobb megismerése szervesen épüljön be a helyi tantervbe.
- a szakközépiskola és a szakképzés területén – úgy a műszaki, mint a informatika szakmacsoport esetén – a tantárgyi struktúrába (hagyományos ill. nem hagyományos keretek között) minél szélesebb körben legyenek beépítve a környezeti nevelés alapelvei.
- a környezettudatos szemlélet, magatartás és életvitel kialakítása.

Konkrét feladatok

- a szakoktatásban kiemelni a hagyományok megismerését, tiszteletét,
- a szakoktatásban a környezetbarát technológiák fontosságát hangsúlyozni,
- a város, illetve annak környezetének megismerése,
- a település környezetvédelemmel foglalkozó cégeinek bemutatása,
- az iskolához közel eső Hortobágyi Nemzeti Park felfedezése, védelme, gondozása,
- a szelektív hulladékgyűjtés beindítása,
- az iskolaudvar ápolása,
- az egészséges életmódra való nevelést szem előtt tartva minél több diákot bevonni a tömegsport mozgalomba, illetve mozgáskultúrájuk fejlesztésébe,
- az iskola komplex egészségfejlesztési programján belül az iskolai drogstratégia kidolgozása, s abba a mentálhigiénés nevelés integrálása (pozitív értékrend, reális énkép, önbizalom, pozitív önértékelés megvalósítása, döntéshozatali, konfliktuskezelői képességek fejlesztése).

2.5. AZ ELSŐSEGÉLY – NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA AZ ISKOLÁBAN

Az elsősegély – nyújtási alapismereteket tanulóink a természettudománytantárgy és a szakképzésben elentkező elsősegélynyújtási ismeretek témakör keretei között sajátíthatják el. A tananyag tartalmát a helyi tantervben, ill. a szakmai programban a vonatkozó tantárgyak tanterveiben taglaljuk.

2.6. KOMPLEX INTÉZMÉNYI MOZGÁSPROGRAM

Közlekedési szokások:

Iskolánk tanulóinak 8-10 % jár rendszeresen kerékpárral iskolába. A tanárok több mint 15 % használja munkába járáshoz. Iskolánk frekventált helyen van, sajnos azonban nem érinti meglévő kerékpárút az iskolát, ez természetesen csökkenti a közlekedési eszközt igénybevevők számát.

Szünetek és szabadtéri játékok:

Az iskolai szünetekben lehetőségként tudjuk biztosítani az asztaliteniszezést, a szabadtéri sportpályán kosárlabdázást, illetve a kispályás foci, lánbtenisz lehetőségét. Iskolánk fákkal, bokrokkal, virágokkal dúsan telepített udvara szünetekben a diákjaink számára kellemes sétákra, beszélgetésekre ad lehetőséget.

Testnevelés program:

A mindennapos testnevelés keretét ez évtől minőségben tudtuk bővíteni. A kilencedik évfolyamosok heti két úszás órán vesznek részt. Ezáltal a tornateremben nem három osztály vesz részt a tanórán (mint eddig), ez a későbbiekben magasabb színvonalú tanítást eredményez.

Délutáni sportfoglalkozások:

Az iskola szervezésében futsal, atlétika, kosárlabda, röplabda foglalkozásokon vehetnek részt, melynek helyszíne a tornacsarnok illetve az iskola udvaron található sportpálya.

Szabadidős közösségi programok:

Rendszeresen részt veszünk futóversenyeken (Fórum, Rajkai, Oxigén, Rotary) tömegsport rendezvényeken.

A diákönkormányzat és a patronáló kollégák tanulói túrák szervezését indították el ebben az évben. Bízunk benne, hogy a nagy hagyománnyal rendelkező mechwartos túrák ismét minden évben legalább kétszer (ősszel, tavasszal) megrendezésre kerülhetnek a közeli hegyekben (Bükk, Zemplén, Mátra, stb).

2.7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

Kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő tanulóknak kell tekinteni:

- a) a sajátos nevelési igényű tanulókat,
- b) a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókat, valamint
- c) a kiemelten tehetséges tanulókat.

Sajátos nevelési igényű tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Kiemelten tehetséges tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,

2.7.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ ÉS BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ TANULÓK NEVELÉSE, OKTATÁSA

A sajátos nevelési igény fennállását jellemzően szakértői bizottság állapítja meg. Az ilyen tanulók nevelése a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet, a szükséges pedagógiai támogatást a tanuló megkapja. Az ilyen tanuló egyéni fejlesztési program alapján további pedagógiai fejlesztő programban is részt vehet, ha a szakértői vélemény ezt javasolja. A fejlesztési programot az intézmény ezzel megbízott pedagógusa folytatja, a pedagógiai szolgálat szakemberének útmutatása szerint, és rendszeres kapcsolattartása mellett. Az intézményben speciális képzettségű fejlesztő pedagógus nem dolgozik, így az ilyen támogatásra a szakterületen működő ellátó szolgálatnál van lehetőség, miközben tanulmányait intézményünkben folytatja.

2.7.1.1. BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSE

A beilleszkedési, magatartási nehézségek korai felismerését igen fontos osztályfőnöki-szaktanári feladatnak tekintjük (órai tapasztalatok, tanórán-kívüli osztályrendezvények, kirándulások, egyéni beszélgetések, szociometriai felmérések, kollégiummal/szülői házzal folytatott konzultációk stb. révén). Komolyabb problémák megoldásánál a pszichológiai szolgálat igénybevételére is sor kerülhet.

Általában azonban elegendő:

- a tapintatos, módszeres, szakszerű osztályfőnöki odafigyelés;
- a személyre szóló pedagógiai törődés, elbeszélgetés;
- feladatok adása;
- társas kapcsolatok szervezése, team-munka;

- az osztálylégkör befogadóvá formálása;
- sikerélmény biztosítása, elismerés.

Az osztályközösségek fejlődése általában is kedvezően hat a peremhelyzetben levők beilleszkedésére (kiemelt feladat tehát a közösségformálás!).

A magatartási problémák, nehézségek kezelésére csakis együttműködő, hasonló szemléletű tanári közösség képes. Feladat tehát -a jövőben is- erősíteni, koordinálni, egyeztetni az egy osztályban tanító tanárok:

- pedagógiai koncepcióját,
- követelmény támasztását,
- nevelői eljárásait.

A pozitív nevelői ráhatásnak, a partneri diák-tanár kapcsolatnak kell dominálnia (ez azonban nem zárja ki a következetes, határozott pedagógus magatartást). Rendkívül fontos feladat - továbbra is - a szülői házzal való együttműködés, a nevelési felfogás és gyakorlat egyeztetése.

Hasonlóan a sajátos nevelési igényűek fejlesztő foglalkozásaihoz, az intézmény kijelölt pedagógusa egyéni fejlesztési terv szerint a pedagógiai szolgálat szakemberének útmutatása szerint, és rendszeres kapcsolattartása mellett a megfelelő fejlesztő felzárkóztató programmal a probléma megoldásában aktívan segíti a tanulót.

2.7.1.2. A tanulmányi munkában jelentkező hátrányok enyhítése

A tanulmányi munkában jelentkező hátrányok oka igen szerteágazó (gyenge alapok, kedvezőtlen családi háttér, az érdeklődés és figyelem hiánya, a tanulási képességek valamelyikének hiánya, fejletlensége).

Feladataink ennek megfelelően:

- a hátrányok okának, gyökerének feltárása (erre a felmérők csak ritkán világítanak rá);
- a családi problémákból származó hátrány iskolai kezelése (pl. kollégiumi elhelyezés);
- az alapismeretek megszilárdítása tanulószobai korrepetálással (tanulópár szervezésével);
- az érdeklődés és figyelem felkeltésére és fejlesztésére történő tudatos odafigyelés-készülés (az aktív tanulás pszichológiai feltételeinek tudatos megteremtésével);
- módszeres tudatos képességfejlesztés tanórán és azon kívül;
- egyéni foglalkozások, beszélgetések a nehézségekkel bajlódó gyerekekkel.

2.7.1.3. A tanuló mentesítése egyes tantárgyakból, tantárgy-részekből az értékelés és minősítés alól.

Iskolánkban nem jellemző a sajátos nevelési igény felmerülése, így az értékelés és minősítés alóli felmentés sem jellemző. Megítélésünk szerint a gyermek mindenek felett álló érdeke általában, hogy kortársaival együtt azok közösségében, s nem tőlük elválasztva nevelkedjen. Természetesen minden gyermek más. A felmentési igény felmerülhet. Ekkor a KT. 30.§ (9) értelmében a sajátos nevelési igényű tanulót (a jogszabályban meghatározott munkamegosztás szerint) a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján – a gyakorlati képzés kivételével – az igazgató mentesíti az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól. A KT. 69§ (2) értelmében az igazgató a tanulót kérelmére – a gyakorlati foglalkozás kivételével – részben vagy egészben

felmentheti az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel kötelezettsége alól, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos helyzete ezt indokolttá teszi.

2.7.1.4. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Tanulóinkat rengeteg veszély fenyegeti felgyorsult és rohanó világunkban. A családi szerepek lazulásával, sokszor a család felbomlásával elveszti a gyerek a szilárd erkölcsi fogódzót, a szülői figyelmet. A kollégisták hetente egyszer „élvezik” a szülői gondoskodást, odafigyelést. A nagyvárosok sajnos tele vannak a fiatalokra leselkedő veszélyekkel. (alkohol, dohányzás, drog) Új veszélyként jelent meg a játékautomatáktól, a számítógépes játékoktól való függés kialakulása.

Az ifjúságvédelmi feladatok igen erősen összefonódnak az egészségvédelmi, egészséges életmódra nevelés feladataival. Ezekben a területeken együtt kell működni az osztályfőnöknek, az iskolavezetőnek, a szaktanároknak, az iskolaorvosnak, különösen a szülőnek, gondviselőnek. Kiemelt feladata van az iskolai gyermek és ifjúságvédelmi felelősnek, aki együttműködik az iskolán kívüli segítő intézményekkel, szervezetekkel.

2.7.1.5. Ifjúságvédelmi feladataink, tevékenységünk

- az egészséges életmódra nevelés, felvilágosítás terén együttműködünk az iskolaorvossal, a városi a Vöröskereszttel, a szomszédos Mentőállomással;
- az osztályfőnökök nagy gondot fordítanak a tanulók körülményeinek, családi hátterének pontos megismerésére;
- együttműködünk az érintett települések jegyzőivel, gyámügyeseivel ifjúságvédelmi ügyekben;
- esetenként együttműködünk a rendőrséggel (tájékoztatók, jellemzések stb.);
- kiemelten fontos az együttműködés a kollégiumokkal;
- a szociálisan hátrányos, veszélyeztetett tanulókról való gondoskodás fontos feladatunk;
- az osztálykirándulásokra csoportonként két pedagógus kíséri a tanulókat;
- pedagógusaink ilyen irányú továbbképzését előnyben részesítjük;
- tanulóink személyi adatait csak a kérő személy, hivatal illetékességének ellenőrzése után adjuk ki;
- az iskolában csak vezetői engedéllyel lehet bármilyen hirdetés, reklámcélú kiadványt, felhívást elhelyezni;
- az iskola területére csak a személyi adatok felvétele után léphet be bármilyen külső személy;
- tanuló tanóráról, foglalkozásról csak iskolavezetői engedéllyel lehet kihívni;
- szigorítani kell a tanórai szünetekben a tanári felügyeletet;
- a vidékről bejáróknak a tanítás kezdete előtt és a délutáni hazautazás előtt tantermet biztosítunk;
- az iskolai klub DISCO rendezvényein, az osztályok klubdélutánjain mindig több pedagógusnak kell felügyelnie;
- iskolán kívüli, de iskolai rendezésű DISCO esetén a rendezvény előtt mindig a helyszínen kell tanulmányozni az adott szórakozóhely körülményeit;
- a tanuló első hiányzásakor az osztályfőnök felveszi a kapcsolatot a szülővel, tisztázza a hiányzás okát;

2.7.1.6. Egészségügyi gondoskodás/nevelés feladatai, tevékenységi formái

- a felvételi eljárás keretében minden tanuló számára egészségügyi alkalmassági vizsgálatot szervezünk (különös tekintettel a mozgásszervi, vérkeringési, légzési, hallási, látási rendellenességek kiszűrésére);
- heti két napon iskolaorvosi rendelés keretében egészségügyi-higiéniai szűrővizsgálatra, tájékoztatásra, tanácsadásra, felmentések (könnyítések) kezdeményezésére stb. van lehetőség;
- az iskola szervezi a tanulók rendszeres tüdőszűrését;
- szintén az iskola szervezi a hadkötelesek előzetes orvosi alkalmassági vizsgálatait;
- egészségügyi felvilágosító előadásokat tartanak: vendégelőadók, orvostanhallgatók, osztályfőnökök, biológia tanár, iskolaorvos;
- elsősegélynyújtó tanfolyamon vehetnek részt tanulóink, versenyeken indulhatnak, véréadó napot szervezünk;
- felvilágosító munkával küzdünk a legális és az illegális drogok ellen;
- az iskolai büfében élvezeti cikkeket nem lehet árusítani;
- a balesetellátás módját, rendjét házirendünk, szabályzataink tartalmazzák;
- évente tűzriadót tartunk;
- az iskola szerződéses jogviszonyban van egy külső munkavédelmi személlyel, aki felelős a munkavédelmi ellenőrzések megtartásáért a hibák kijavítására intézkedési tervet készít;

2.7.1.7. Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tanár

A törvényi rendelkezéseknek megfelelően iskolánkban is van gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tanár. Ő koordinálja a tantestület tagjainak ez irányú munkáját, hozzá fordulhatnak a tanulók, szülők problémáikkal. Rendszeresen továbbképzéseken, tájékoztatókon kell résztvennie. Ismernie kell a problémák kezelésére szakosodott városi intézményeket, szervezeteket. Tisztában kell lennie az idevonatkozó törvényi szabályozásokkal, eljárásokkal.

Akkor tölti be jól a funkcióját, ha tevékenysége nem szűkül le az adminisztrációra, hanem „együtt él” a tanulóifjúsággal, ha ismeri gondjaikat, problémáikat, a rájuk leselkedő veszélyeket.

Természetes és szoros a kapcsolata különösen az iskolaorvossal és a diákmozgalmat segítő pedagógussal. Rendszeres meghívottja, esetleg előadója az iskolai Szülői Választmány üléseinek. Szoros kapcsolatot épít ki azokkal a kollégiumokkal, ahol a tanulónk laknak.

Munkáját a KJT szerinti órakedvezményrel és pótlékkal díjazva látja el. Évente összefoglaló jelentést készít munkájáról, a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatainkról.

2.7.1.8. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM

Iskolánkba általában jó tanulók nyerne felvételt. A beiskolázási statisztikáink emelkedő általános iskolai tanulmányi átlagot mutatnak a 9. évfolyamot kezdő tanulóinknál. Úgy gondoljuk, hogy minden felvett tanuló alkalmas az iskolánk sikeres elvégzésére. A lemorzsolódás nem nagy; néhány tanuló évente. A lemorzsolódás csökkentésére ill. növekedésének megakadályozására folyamatosan figyelni kell.

A kimaradt tanulók csaknem mindegyike folytatta tanulmányait, csak egy másik – könnyebb(nek vélt)- szakközépiskolában, gimnáziumban, vagy szakiskolában. Hosszú évek óta nem volt olyan tanuló, aki egy adott évfolyamot másodszor szeretett volna megismételni. A szülő ilyen esetben inkább egy másik iskolába viszi el a tanulót.

A bukások, lemorzsolódások okainak –egyenre szabott, és általánosítható- feltárása, a jelenség csökkentése nagyon összetett, és hosszantartó pedagógiai feladat. Ebben a fejezetben a felvételi rendszerünket –ami nagymértékben megelőzheti a tanulási kudarcok kialakulását- mutatjuk be, rögzítjük a tanulási nehézségekkel küzdő diákjainkkal való foglalkozásunk alapelveit.

2.7.2 A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

A Mechwart András Gépipari és Informatikai Szakközépiskolában országosan is elismert tehetséggondozás folyik. Nagyon szép sikereket érnek el tanítványaink a különböző tanulmányi versenyeken. Természetesen a tehetség nem csupán a kiemelkedő tanulmányi eredményt jelenti, sőt pl. egy, a sportban kiemelkedő tehetség még lehet gyenge tanuló is. Ezért foglalkozunk ebben a fejezetben a szakkörökkel, érdeklődési körökkel is. Általában igaz viszont, hogy a tanulói jutalmazásban rendszerint a tehetséges, szorgalmas tanulók részesülnek leginkább. Ezért került ebbe a fejezetbe a tanulói jutalmazás témaköre is. Külön kell szólni az országos versenyeken jó helyezést elérő vagy a sikeres nyelvvizsgát tett tanulók záróvizsga alóli mentességéről is.

2.7.2.1. Tehetséggondozás iskolai cél- és feladat-meghatározása

Nem kell részletesen szólnunk a tehetséggondozási feladatok fontosságáról, hiszen a tehetséggondozás mindig is az iskolai nevelő-oktató munkánk sikerágazata volt. Eredményeink igazolják e feladatkör sikeres megoldását.

Igen fontos feladatok:

- az adottságok, az érdeklődés korai felismerése (tanórán, versenyeken stb.);
- a tudatos fejlesztés differenciált megoldása (órán, szakkörön, kötetlen formában) folyamatosan (évről-évre előbbre lépve);
- a tehetség sokrétű értelmezése (elméleti-gyakorlati, tantárgyhoz kötődő, vizuális, manuális, absztrakciós, kreatív, stb.);
- a motivációs bázis fejlesztése, kellő ambicionálás;
- a versenyzési tapasztalatok, rutin biztosítása;
- elismerés, jutalmazás, az iskolai (tanári és diák) közvélemény pozitív formálása;
- a hagyományok bekapcsolása a kondicionálásba;
- egykori mechwartosok eredményeinek, karrierjének bemutatása.

Alapvető célkitűzések:

- minél több tanuló fejlessze, mutassa meg valamilyen tekintetben tehetségét;
- ne sikkadjon el senki;
- tanulói ambíció és az iskolai presztízis összehangolása;
- fejlesztés feltételrendszerének biztosítása;
- az általánosan színvonalas, minőségi képzés bázisán bontakozzanak ki a tehetségek.

2.7.2.2. A tehetséggondozás iskolai területei

- valamennyi műveltségi területen a tehetséges diákok *korai felfedezése* (nagyon sok esetben már komoly általános iskolai versenyeredményekkel kerülnek hozzánk a tanulók);
- a tehetséggondozás legtermészetesebb módja a *tanórai differenciált feladatadás* (minden tantárgyban van erre lehetőség);
- a tehetséges tanulók számára jól ütemezett *szorgalmi feladatok* adása és ezek ellenőrzése (ez a felkészítésnek igen hatékony módja);
- minél több házi vetélkedőn, versenyen „éles helyzetben” szoktatni legjobbjainkat a *vizsgaszituációhoz*;
- kellő létszám esetén és az előzők szerint megalapozott munka folytatása, vagy kiegészítéseként tehetséggondozó *szakkörök szervezése*;
- az óratervekben szereplő szabadon választható vagy a nem kötelező tanórai foglalkozások rendszere is a tehetséggondozást segíti;
- a legkiválóbbak *területi és országos versenyekre való felkészítése* (az eddigi gyakorlatnak megfelelően)

Tanulmányi versenyek és szakmai orientáció

A minőségi képzés hagyományának folytatása, a differenciált tehetséggondozásra való törekvés képzési és nevelési célkitűzéseivel összhangban, szakmai programunkban kiemelt szerepet szánunk a tanulmányi versenyeknek a szakmaszeretet és hivatástudat erősítésében, a pályorientáció terén, a továbbtanulási esélyek növelésében.

Nem lehet felsorolni az összes tanulmányi versenyt, csak a kiemelten fontos, országos versenyek csoportjait definiáljuk ezen a helyen:

- a közismereti tanulmányi versenyek, (OKTV, Arany D., Nemes T., Irinyi J., Mikola S., stb.)
- a szakmai komplex versenyek (OMTV, OSZTV,)
- a szakmai tematikus versenyek (AUTOCAD, CNC programozó, stb.)

A tehetséggondozás nem kevésbé fontos területe az egyetemi-főiskolai továbbtanulásra való orientálás és felkészítés. Nagy felelősség itt az érettségi szintjére, az emelt szintre felkészítő foglalkozások választására való, a tanuló érdekét figyelembe vevő tanácsadás.

Fontos az osztályfőnökök (12-13. évfolyamon) szerepe a következő területeken:

- tájékoztatás,
- adminisztrálás;
- ösztönzés, korrigálás;
- egyeztetés szülővel, szaktanárral, iskolavezetéssel.

Tanfolyamok, szakkörök, érdeklődési körök

A tanfolyamokon szereshető kiegészítő képzésnek a hagyományai az iskola régmúltjában gyökereznek. Célja mindig a tanulók munkaerő-piaci esélyeinek növelése volt.

Az utóbbi időkben:

- OKJ-s szakképesítő vizsgára,
- középfokú nyelvvizsgákra,
- egyetemi-főiskolai felvételre előkészítő tanfolyamokat szervezünk.

Ezek az „önköltséges” tanfolyamok:

- építenek a tanórai képzésre (ezért rövidek),
- indokolt esetben költségtámogatást kapnak,
- jóval olcsóbbak a piaci képzésnél.

Kívánatos hosszabb távon:

- a szabadidő hasznos kitöltésére,
- a szakmai ismeretek kibővítésére,
- a komplexebb felkészítésre,

még gazdagabb repertoárral folytatni a tanulók tanfolyami felkészítését (a munkaügyi központi támogatást is megszerezve hozzá).

A szakköröket az iskola alapfeladataival összhangban levő tanórán kívüli foglalkozásnak kell tekinteni. Alapvetően mindig is a tehetséggondozás volt -és maradt- a fő célja. A munkaközösségek minden tanév elején (a tanulók, a szülők, az iskolaszék) véleményét is meghallgatva, alapos szakmai-pedagógiai mérlegelés alapján állítják össze a szakkörök listáját és programját. Döntően a legkiválóbb tanulóknak a különféle tanulmányi versenyekre történő felkészítése a fő cél szakköri keretben adott instrukciókkal.

Az érdeklődési köröket a tanulók speciális képességeinek fejlesztésére, érdeklődésük pedagógiai irányítására-támogatására szerveznek a kollégák, segítve tanítványaink adottságainak kibontakozását, életpályájuk orientálását, pályázaton-versenyen történő megmérettetésüket. Az anyagi lehetőségek javításával bővíteni kell ezt a személyiségfejlesztő munkát.

Vizsgamentesség versenyeredmények alapján

Az OKTV, OSZTV, OMTV versenykiírásban meghatározott helyezést elérő tanuló azokból a tantárgyakból mentesül az érettségi, illetve a képesítő vizsga alól -és jeles osztályzatot kap- amelyekből a versenybizottság számára a mentességi igazolást kiadja.

Magántanulói státusz a tehetséggondozásban

Előfordulhat, hogy a valamely területen kiemelkedően tehetséges tanuló (élsportoló, valamely szakterületen versenyző) számára a felkészülést már nem biztosítja teljes mértékben a vele együtt kidolgozott differenciált tanórai, vagy tanórán kívüli foglalkozási rend. Ekkor a törvényi szabályozások alapján és a szabályozott eljárási rend szerint magántanulóvá lehet nyilvánítani a tanulót. Ezt az osztályfőnökkel, a szülővel, a tehetségnek megfelelő területen a gyerekekkel foglalkozó szakemberrel (sport edző, szaktanár, művészeti vezető stb.) közösen dönti el az iskolavezetés. A magántanulónak biztosított egyéni foglalkozások időkeretét mindig az adott tanulóra szabva az iskola igazgatója határozza meg, és jelöli ki a tanulóval foglalkozó pedagógus(oka)t.

Szintén egy-egy tanulóra szabottan kell meghatározni a feladatokat, időkereteket, pedagógusokat akkor, ha a tanuló hosszabb ideig (min. félév) külföldön folytatta tanulmányait. Mind az elutazás előtt, mind a hazajövetel után speciális tanrendet, felkészülési ütemtervet kell meghatározni a tanuló számára.

2.7.2.3. Jutalmazás

A tanulmányi és közösségi munkában nyújtott kiemelkedő teljesítményű tanulók és közösségek, a példás magatartású és szorgalmú diákok elismerése, jutalmazása a nevelő-oktató munka fontos eleme, hatékony eszköze.

Főbb szempontok:

- egyének és közösségek egyaránt jutalmazhatók;
- a jutalom és a teljesítmény helyes arányára és az időben történő jutalmazásra ügyelni kell;
- a teljesítménytől függően a jutalom lehet folyamatos és eseti;
- a jutalmazás legyen nyilvános (a tanulók, a szülők, a tantestület véleményét tükrözze).

A tanulók egyéni jutalmazásának formái

a) *szaktanári dicséret:*

- az osztály (csoport) előtti szóbeli dicséret;
- naplóba, ellenőrzőbe írásban adott dicséret;
- egész éves munkáért az év végi bizonyítványba adott tantárgyi dicséret;

b) *osztályfőnöki (írásbeli, szóbeli) dicséret az osztályközösség előtt;*

c) *igazgatói dicséret:*

- az iskola hírnevét növelő kiemelkedő tevékenységért (naplóba, ellenőrzőbe beírva)
- az iskola közvéleményét is tájékoztatni kell iskolarádió, faliújság stb. útján;

d) *nevelőtestületi dicséret:*

- országos versenyen, vetélkedőn elért kiemelkedő eredményért, illetve az iskola hírnevét növelő folyamatos teljesítményért;
- a pedagógiai dokumentumokba történő bejegyzésen túlmenően az iskolaközösség előtt is el kell, hogy hangozzék (lehetőleg az igazgató közlésében).

e) *egyéb jutalmazási, elismerési formák:*

oklevél, különdíj, tárgyjutalom, kedvezmény, Mechwart-ösztöndíj, Mechwart-kupa;

A tanulói közösségek jutalmazásának formái

Az osztályok, diákkörök, csoportok, csapatok jutalmazása együttes munkáért, példamutató helytállásért: oklevéllel, pénzjutalommal, tárgyjutalommal, egyéb kedvezménnyel.

A jutalmazást kezdeményező lehet:

- a tanári testület valamely tagja,
- a Diákönkormányzat, az IDB, az ODB-k,
- az Iskolaszék,
- a Mechwart alapítvány,
- a Szülői Munkaközösség

2.8. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Az iskolai nevelő-oktató munka közösségben történik, a közösségnek az emberi élet minden szakaszában meghatározó szerepe van. Az egyén közösségi kapcsolatainak jellege, minősége döntő mértékben befolyásolja környezetéhez, a társadalomhoz való viszonyát. Az iskolai közösség, az osztályközösségek, a tanulói csoportok közösségeinek kialakítása, formálása alapvető pedagógiai feladatunk. A közösségformáló munkában –az osztályfőnöki és a tantárgyi tanítási órákon túl- jelenős szerepe van az iskola hagyományainak, az iskolai

diákönkormányzatnak, az iskolai klubnak, az iskolaújságnak, a diákrádióknak. Ezeket a közösségfejlesztési eszközöket, működésüket, hatásukat mutatjuk be a következőkben.

2.8.1. AZ ISKOLA HAGYOMÁNYAINAK RENDSZERE

A hagyományok nevelő ereje, közösségformáló szerepe, identitástudatot erősítő jelentősége közismert. Ezért a jövőben is ápolni kell ezt, különös gonddal ügyelni e fontos nevelési tényező megújítására.

Az iskola szervezeti hagyományai

A Mechwart név (1955-ben) igen szerencsés döntés volt elődeink részéről. Azóta a Mechwart-ról elnevezett technikum, szakközépiskola diákjai patinássá tették intézetünk nevét (méltán névadónk szelleméhez). Az újkeletű hagyományok közül a legvonzóbbak, a legidőállóbbak is Mechwart névéhez kapcsolódnak (Mechwart-verseny, Mechwart-nap, Mechwart-ünnepély, Mechwart-díj, Mechwart-kupa stb.). Ezt a meggyökeresedett hagyományt ápolni, gazdagítani a következő évek aktuális feladata, hiszen a Mechwart név egyet jelent a folytonos megújulással, fejlesztéssel. A Mechwart hagyaték gyűjtése és bemutatása szép feladat lehet iskolánk diákjai számára.

A szülői házzal való intenzív kapcsolattartás is fontos mechwartos hagyomány. Nem lehet eléggé hangsúlyozni ennek jelentőségét.

Az iskola tantárgyi (oktatási) hagyományai

A versenyek, vetélkedők (OKTV és más tantárgyi versenyek, Mechwart-verseny, OSZTV, OMTV, sportversenyek, tehetségkutató és gondozó versenyek, a sokoldalúságot fejlesztő versenyek és pályázatok) igen gazdag köre iskolánk legértékesebb hagyományai közé tartoznak. Megőrzésük, átmentésük és fejlesztésük sok odafigyelést, energiát és szakértelmet igénylő feladata a ma és a jövő tantestületének. Az iskola arculatának és presztízsének építése szempontjából sorskérdés e versenyeken elért eredmények folytatása.

Az iskolai rendezvények hagyományai

Az ifjúsági, önkormányzati napok rendezése iránti tanulói igény nagyon erős. Különösen a Mechwart-nap rendezvényei sikeresek. Az elsősavató is népszerű.

2002 szeptemberétől minden hónapban rendszeresen megjelenik a kommunikációs kör tagjainak szerkesztésében az egyre színvonalasabbá váló, az iskola életéről tudósító diákújság.

A végzősök búcsúünnepélyei (szalagtűző, ballagás, technikusavató, jubileumi díszoklevél átadó ünnepség) – a vendégek szülők véleménye szerint is- nagyon színvonalasak, s az iskola patinájához, hírnevéhez méltóak. Ezeket az ünnepélyeket mindenképpen át kell menteni a jövőbe.

A beiskolázáshoz kapcsolódó rendezvényeink (nyílt napok, iskola-bemutató a szülőknek, általános iskolások számítástechnikai versenyei) is most már a hagyományok közé sorolhatók. Az iskola sokrétű bemutatása és vonzóvá tétele a létkérdések közé tartozik.

Az érettségi találkozók egész tanévet átszövő sorozata jelzi iskolai nevelésünk hatékonyságát, kötőerejét. A jövőben még módszeresebben kell foglalkoznunk e rendezvények lebonyolításával (az iskola jelenének bemutatására feltétlenül gondot fordítva, az egykori tanítványok adatainak szisztematikusabb gyűjtésére ügyelve, a Mechwart-

alapítványhoz való csatlakozást hatásosabban ösztönözve, a régi tablók rendszerezett tárolását megoldva). Ügyeljünk arra, hogy ne sekélyesedjen el ez a szép hagyomány.

2.8.2. DIÁKÖNKORMÁNYZAT, DIÁKTANÁCS, DIÁKPARLAMENT

A diákönkormányzat középiskolánk diákjainak egyéni és közösségi kezdeményezésére épülő, közösségi-közéleti fejlődését szolgáló mozgalma. Célja az, hogy az iskola tanulói gazdái legyenek a mindennapi diákéletnek. A diákok önkéntesen, az autonómia keretei között vesznek részt benne; minden tanuló -alanyi jogon- tagja lehet a DÖK-nek.

Szervezeti és működési rendjét, éves munkaprogramját -a tantestület véleményét figyelembe véve- önmaga dolgozza ki.

A DÖK feladatai

- a diákérdekek feltárása, képviselete, érvényesítése;
- a tanulói jogok és kötelességek megismertetése, tudatosítása;
- a mindennapi iskolai élet, a szabadidős (kulturális, ismeretterjesztő, sport) programok szervezése;
- pályázatok, versenykiírások figyelése és az azokon való részvétel szervezése;
- az iskolai információ átadás segítése (diákújság, iskolarádió);
- képviselőinek képzése, továbbképzése és beszámoltatása;
- külső kapcsolattartás (testvériskolákkal, diákszervezetekkel, nem pártpolitikai civil szervezetekkel);
- az iskolai nevelő-oktató munka segítése.

A diákönkormányzat (döntési, egyetértési, javaslattevési és véleményezői) jogkörét magasabb jogszabályok rögzítik.

A diákönkormányzat működési feltételei

A DÖK-nek számlája, önálló költségvetése van.

Bevételi forrásai:

- iskolai rendezvények bevételeiből;
- az iskolai költségvetésből;
- a Mechwart-alapítványból;
- pályázatokon nyert összegekből átvett pénzeszközök.

A DÖK munkáját a diákmozgalom patronáló tanára segíti. A diákmozgalom patronáló tanárát az IDB felkérésére az iskola igazgatója bízta meg ezzel a feladattal. Munkáját a KJT szerinti órakedvezményel, pótlékkal díjazva látja el. Legfontosabb feladata az IDB munkájának segítése, az ODB-k, az osztályfőnökök e munkájának koordinálása. Közvetítő szerepet tölt be az IDB és a tantestület, az IDB és az iskolavezetés között. Minden, a tanulóifjúságot érintő döntés előkészítésében részt vállal. Különösen szorosan együttműködik a diáklklub tanár-patronálójával, az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével, a stúdió tanár irányítójával és a gyermek és ifjúságvédelmi felelős tanárral. Évente beszámol tevékenységéről.

Tárgyi feltételek:

- berendezett stúdió,
- klubszoba,
- klubhelyiség,
- a diákrádió működtetését, az iskolaújság megjelenését az intézet finanszírozza

Alapelvek:

- az iskola vezetősége pedagógiai partnernek tekinti a diákönkormányzatot, illetve annak vezetőit;
- a tantestület készségesen segíti az IDB és az ODB-k munkáját, terveit, céljait;
- a korlátozott anyagi lehetőségek között az iskola segíti a diákmozgalmat közösségi céljainak megvalósításában;
- a törvényes DÖK-jogok érvényesüléséért az igazgató felelősséggel tartozik;
- a diákmozgalom - alapvetően - a diákok egyéni/közösségi kezdeményezésére és tevékenységére épül.

Iskolai diákbizottság (IDB)

A diákbizottság (IDB), vagy diáktanács a diákönkormányzat (DÖK) élén álló -annak munkáját irányító- testület a DÖK szervezeti és munkarendje szerint (tagjai, munkarendje, feladatai). Az IDB vezetőjét (IDB titkár) a diáktanács tagjai közül választják 1-2 évre (jogait, feladatait, a DÖK szervezeti és működési rendje rögzíti).

Diákközpont (diákközgyűlés)

A diákközgyűlés (iskolagyűlés) az iskola tanulóinak legmagasabb tájékoztató-tájékoztató fóruma, amelyen az iskola valamennyi tanulója részt vehet. A diákközgyűlés nyilvános, azokon bármelyik tanuló megteheti közérdekű észrevételeit, javaslatait, kritikai megjegyzéseit. A diákközgyűlés az igazgató által, illetve a diákönkormányzat szervezeti és működési rendjében meghatározottak szerint hívható össze.

A diákközpont küldöttgyűlés formájában is szervezhető. Ebben az esetben az iskolai diákközpontot megelőzik az osztály diákközpontok (osztály-gyűlések), ahol:

- a problémafelvetések összegyűjtésére kerül sor,
- megválasztják az osztályt képviselő 4-6 fős küldött csoportot.

A küldöttgyűlés nyilvános, itt is bármely iskolai tanuló tehet fel közérdekű kérdést.

2.9. A SZÜLŐ, TANULÓ, PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

2.9.1. A SZÜLŐK FOLYAMATOS TÁJÉKOZTATÁSÁNAK SZABÁLYOZÁSA

Az intézet Szervezeti és Működési Szabályzatával összhangban a szülők tájékoztatást kapnak:

- az iskola egész életéről, munkatervéről, az aktuális feladatokról;
- a beiskolázási tudnivalókról;
- gyermekük tanulmányi előmeneteléről és magatartásáról az ellenőrző könyv és az elektronikus napló útján. (folyamatosan);

Indokolt esetben (hiányzás, tanulmányi problémák, fegyelmezetlenség stb.) alkalomszerűen, rendkívüli formában:

- telefonon,
- a szülők felkeresése,
- a szülő behívása az iskolába;
- félévi-év végi értesítő/bizonyítvány (az elért eredményekről);
- szaktanári, osztályfőnöki fogadóórán;
- szülői értekezleten.

2.9.2. A SZÜLŐI RÉSZVÉTEL AZ ISKOLA MUNKÁJÁBAN

A közvetlen információcsere formái

- beiskolázási tájékoztatás;
- általános iskolai szülői értekezleten vesznek részt tanáraink;
- tájékoztató füzetet küldünk minden megyei/városi általános iskolába;
- nyílt napokat tartunk szülők-tanulók számára;
- iskolánkat bemutató szülői tájékoztatót tartunk;
- az egészségügyi alkalmassági vizsgálat előtt és a beiratkozáskor a konkrét teendőkről-tudnivalókról adunk információkat;
- az új első évfolyamon szeptember közepén évfolyam és osztályszülői értekezleten adunk tájékoztatást nevelési-oktatási programunkról, követelményeinkről (bőven adva lehetőséget kérdésekre is);
- év közben szülői értekezleteken és szaktanári fogadóórákon adunk tájékoztatást a tanulók munkájáról, szorgalmáról, magatartásáról;
- minden pedagógusnak heti egy fogadóórája van egyéni problémák megbeszélésére;
- az osztályfőnökök alkalomszerűen végeznek családlátogatást;
- az iskolaszékben, a Mechwart-alapítvány kuratóriumában, a szülői munkaközösségben hatásos információcsere és érdekvérvényesítésre van mód;
- tanév végén bemutatót tartunk a tanulók munkáiból, versenyeredményeiből, érdeklődési körükből;
- aktuális évfolyam teendők, problémák megbeszélésére alkalomszerűen tartunk szülői fórumot.

A szülői képviselő fórumai

A Szülői Munkaközösség (SZM) a szülők -törvényben meghatározott- jogainak érvényesítésére és kötelességeik teljesítésére szolgáló szervezet.

Felépítése:

- az osztályok szülői munkaközösségei,
- az iskolai SZM választmánya.

Ezek felépítését, jogait az iskola Szervezeti és Működési Szabályzata rögzíti. Munkáját saját szabályzata és éves munkaterve szerint végzi.

Az Iskolaszék az iskolahasználók, az iskolafenntartó és gazdaság érdekképviselőinek és érdekérvényesítésének fóruma.

Az 1993. évi LXXIX. tv. rendelkezése és a Városi Közgyűlés 7/1994. (I.10 Kgy.sz. határozata alapján hoztuk létre az iskolaszéket a nevelő-oktató munka segítésére, a nevelőtestület, a szülők és tanulók, az intézményfenntartó, s az intézmény működésében érdekelt más szervezetek együttműködésére.

Évente 3-4 ülést tartva a törvény szellemében dolgozik az iskolaszék:

- rendszeresen tájékozódik az iskola nevelő-oktató munkájáról;
- informálódik a költségvetési és egyéb forrásból származó bevétel felhasználásáról;
- tagjai révén konkrétan segíti a fő nevelési-képzési célok anyagi bázisának megteremtését;
- tájékozódik a tanulói jogok érvényesüléséről, a diákönkormányzat aktuális problémáiról, a Mechwart-alapítvány helyzetéről;
- véleményezi a tanári ösztöndíjak, kiküldetések, kitüntetésekre tett javaslatokat;
- közreműködik az iskola vállalati, kamarai, munkaerő-piaci kapcsolatainak építésében;
- közvetíti a szülői munkaközösség észrevételeit az iskola számára.

Az iskolaszékben három szülő -a szülők közösségének szavazatai alapján- képviseli a szülői oldalt.

A Mechwart-alapítvány kuratóriumában az SZM képviselőjét egy szülő látja el az alapító okirat értelmében.

Közvetlen szülői szerepek az iskola működésében

A korszerű iskolában nem csupán „háttér” szerepekre van a szülő kárhóztatva. Lényegében már az előzőekben taglalt szülői részvételi módok -az iskola életében- is direkt funkciót említettünk. Végso soron három fő csoportját lehet a közvetlen szülői szerepeknek elkülöníteni:

- a) a szülő, mint nevelési-szakképzési szolgáltatás megrendelője van jelen az iskolában (erről a szolgáltatói funkcióra korábban részletesen esett szó);
- b) a szülő, mint a nevelési-képzési folyamat segítője:
 - az iskola -sok vonatkozásban- effektíve rá is szorul a szülő pedagógiai segítségére (szervező munkákban, rendezvények lebonyolításában, kirándulás-üzemlátogatás kísérésében, az iskola támogatásában stb.)
 - másrészt a szülő maga is érdekelt a hatékonyabb, színvonalasabb nevelésben-oktatásban (az ő segítségével a szolgáltatás minősége lesz jobb);
 - továbbá igen sokrétű nevelési haszon származik a szülő-tanár-diák együttműködésből;
- c) a szülő, mint nevelési-oktatási folyamat szereplője (konkrét szakmai segítség a képzésben, előadások-foglalkozások megtartása, klubdelután - táncpróba felügyelet stb.)

2.9.3. A SZÜLŐK JOGAI ÉS KÖTELESSÉGEI

A szülő joga különösen, hogy

- megismerje iskolánk pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjanak abban foglaltakról;
- gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon;
- írásbeli javaslatát az intézmény vezetője, iskolaszék, pedagógus megvizsgálja és arra a törvényi előírásoknak megfelelően választ kapjon;
- az iskola által meghatározott feltételek mellett kérje, hogy gyermeke a nem kötelező foglalkozásokat igénybe vehesse, illetve ilyen foglalkozások megszervezését kezdeményezze;
- az intézmény igazgatója vagy a szaktanár hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon;
- az iskolaszék szülői képviselőinek megválasztásában részt vegyen, mint választó és mint megválasztható személy;
- a szülői munkaközösségben tevékenyen közreműködjön;
- személyesen vagy képviselő útján -jogszabályokban meghatározottak szerint- részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában, az iskola irányításában.
- A szülői közösség figyelemmel kíséri a tanulói jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét, megállapításairól tájékoztatja a nevelőtestületet és a fenntartót.

A szülő kötelessége különösen, hogy

- gondoskodjon gyermeke testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,
- biztosítsa gyermeke tankötelezettségének, képzési kötelezettségének teljesítését
- figyelemmel kísérrje gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét, gondoskodják arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, és megadjon ehhez minden tőle várható segítséget
- rendszeres kapcsolatot tartson a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal, segítse gyermekének a közösségbe való beilleszkedését, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását,
- tegye a szükséges intézkedéseket gyermeke jogainak érvényesítése érdekében,
- tiszteletben tartsa az iskola vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait

2.9.4. SZÜLŐI RÉSZVÉTEL AZ ISKOLA FEJLESZTÉSÉBEN

Az iskola nevelő-oktató munkáját csakis a szülőkkel, a családi házzal együttműködve tudja sikeresen végezni. Vagyis -valamilyen mértékben- minden szülőnek részt kell vállalnia az iskola életében. A következőkben felvázoljuk azokat a területeket, ahol a szülők jelentős segítséget nyújthatnak az iskolának:

- a) az iskola tárgyi feltételrendszerének fejlesztésében történő szerepvállalás (alapítványi támogatás, iskolai környezet csinosításában való részvétel, szakképzési hozzájárulás stb.)

- b) a képzési profilok és tartalmak fejlesztésében való szakmai tanácsadás (műszaki, munkaerő-piaci információk)
- c) az iskola ügyviteli, gazdálkodási, jogi támogatása, a kapcsolatrendszer fejlesztésében való közreműködés;
- d) iskolai rendezvényeken, ünnepélyeken a szervező munkában, a műsorban, a háttér rendezvényben való feladatvállalás.

Az iskolaszék diák tagjait az IDB delegálja (a szervezeti és működési rendjében rögzített kiválasztási metódus alapján). A tanulók iskolaszéki tagsága az IDB visszahívása, illetve a tanulói jogviszony megszűnése révén szűnik meg.

2.9.5. KAPCSOLAT A KOLLÉGIUMOKKAL

Iskolánk saját kollégiummal nem rendelkezik, de a kollégiumot igénylő tanítványaink elhelyezhetők a város intézményeiben. Törekszünk arra, hogy a kb. 120 mechwartos kollégista olyan intézményben nyerjen elhelyezést amellyel már jó ideje eredményesen működik együtt iskolánk. A mechwartosokról a kollégiumokban jó vélemény alakult ki. A kollégium vezetőikkel az iskola vezetése folyamatosan jó, szinte napi kapcsolatot tart. Az osztályfőnökök a kollégiumi nevelő tanárokkal tartanak folyamatos kapcsolatot

2.10. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA ÉS AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI

A tanulmányok alatti vizsgák fajtái: javítóvizsga, pótló vizsga, osztályozó vizsga, különbözeti vizsga.

A tanulmányok alatti vizsgák részletes szabályai a 20/2012.(VIII.28.) sz. EMMI rendeletben található meg. A Pedagógiai Programban csak az iskolai sajátosságokat, az iskola döntésére bízott szabályokat fogalmazzuk meg.

Iskolánkban a tanulmányok alatti vizsgák ütemezése a következő:

javitóvizsga: a tanév végén, augusztus 21-31. között

osztályozó vizsga:

- a tanítási év végén: záró évfolyam esetében április 20-30. között
nem záró évfolyam esetében június 1-10. között
- félévkor: január második hetében a magántanulók részére

különbözeti vizsga: a tanév során bármikor szervezhető

pótló vizsga: lehetőleg abban a vizsgaidőszakban szervezhető, ahol a tanuló neki fel nem róható ok miatt nem tudta a vizsgát elkezdni vagy befejezni

A tanulmányok alatti vizsga tantárgyi követelményeit az iskola helyi tantervének tantárgyi tantervei tartalmazzák.

A tantárgyi vizsgákon a kötelező közismereti érettségi tantárgyakból 60 perces írásbeli vizsgarészt és szóbeli vizsgarészt kell tartani. A két vizsgarész eredménye 50%-50%-ban vesz részt a végső teljesítmény meghatározásakor. A szakmai tantárgyakból és a többi tantárgyból csak 45 perces írásbeli vizsga van. Ha az írásbeli vizsga eredménye a [20%-30%) intervallumba esik, akkor a tanuló szóbeli vizsgát is köteles tenni.

A szóbeli tételek száma a vizsgázók száma, plusz 5 kell legyen. Az írásbeli feladatlapot és a szóbeli tételeket a tanuló szaktanára állítja össze és a szakmai munkaközösség vezetője hagyja jóvá.

A tanulmányok alatti szóbeli vizsga 3 tagú vizsgabizottságát az iskola igazgatója bízta meg. A szóbeli vizsgabizottság elnöke az adott tantárgy szakmai munkaközösségének a vezetője. A bizottságnak legalább egy tagja az adott tantárgy tanítására képesítéssel kell, hogy rendelkezzen. A tanuló továbbhaladásáról a vizsgabizottság javaslatára a tantestület dönt.

A tanulói teljesítményeknek osztályzatra való átváltása az alábbi egységes skálán történik:

Teljesítmény %-ban	Érdemjegy
0-29	1
30-54	2
55-69	3
70-84	4
85-100	5

2.11. A FELVÉTEL, ÁTVÉTELI ELJÁRÁS HELYI RENDJE

A 9. évfolyamba lépés feltételei

- az általános iskola 8. évfolyamának eredményes elvégzése (bizonyítvánnyal igazolva);
- a köznevelési törvényben limitált életkor figyelembevétele;
- a felvételi eljárás során támasztott követelmények teljesítése (eredményességi és képességi)
- a választott szaknak megfelelő egészségügyi alkalmassági vizsgálaton való részvétel.

A felvételi eljárás

- A felvételi eljárás rendjét, jogszabály rögzíti. Ennek figyelembevételével a felvételi eljárás helyi rendjét az iskola évente a saját Felvételi Tájékoztató kiadványában szabályozza.
- Iskolánk hagyományosan a Nyílt Napok keretében három napon át az érdeklődő diákokat, majd a negyedik napok a szülőket tájékoztatja a felvételi eljárás rendjéről. Rendszeresen részt veszünk a megyei pályaválasztási kiállításon is, ahol az érdeklődők közvetlenül tanácskozhatnak az iskola képviselőivel.

Felvétel a szakképző évfolyamra

- a szakképző évfolyamra minden évben február 15-ig, írásban kell jelentkezni. A jelentkezéskor szóbeli tájékoztatást kapnak az érettségi vizsga előtt álló tanítványaink. Alapelvünk, hogy minden nálunk érettségiző tanulónak biztosítjuk a szakképző évfolyamba való felvételét.

Az osztályok, csoportok kialakításának szempontjai

A szakmai orientáció és a szakmacsoportos alapozás megkívánja, hogy az osztályok a tanított szakokhoz, szakmai kimenetekhez igazodjanak. Az iskolába való jelentkezés a választott szak megjelölésével történt eddig, ez a körülmény és a felvételi eljárás során figyelembe vehető eredmények döntenek a 9. évfolyamon az osztályba sorolásnál. Rendező elv lehet még a választott, vagy az általános iskolában tanult idegen nyelv is. Az osztályon belüli csoportok kialakításánál már figyelembe lehet venni a tanulási kudarc megelőzését is, ha a tanulókat tudásuk, képességeik alapján osztjuk el.

Az osztályok csoportbontásban tanulják:

- az idegen nyelvet,
- az informatikát, számítástechnikát;
- a gyakorlati tantárgyakat;
- a szakképző évfolyamon az adott szakma Központi Programjában meghatározott szakmai tantárgyak gyakorlatait;
- a két tanítási nyelvű osztályban az idegen nyelven tanított tárgyakat (lásd helyi tanterv)

A csoportba sorolásnál a prioritási sorrend a gyermek mindenképp felett álló érdekének szem előtt tartásával:

- a tanulandó idegen nyelv,
- a tanulmányi eredmény (fejlesztő és felzárkóztató csoportok),
- az érdeklődési irány,
- a létszám arány, adminisztratív előírások;

2.12. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI , AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

A 2011. évi CXC tv. 62. § részletesen taglalja a pedagógusok feladatait. Az alábbiakban ezzel együtt az osztályfőnöki feladatokat kiemeljük.

Az osztályfőnök feladatai, hatásköre, munkaköri leírása:

- alaposan ismernie kell tanítványai személyiségét, körülményeit;
- az intézet pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit, a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe véve;
- együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását, fejlődését;
- koordinálja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, szükség esetén látogatja óráikat;
- aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn:
 - az osztály szülői közösségével,
 - a tanítványaival foglalkozó kollégiumi nevelőkkel,
- a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (pszichológus, gyógytestnevelő, gyermekvédelmi felelős, gyámügyi munkatárs);

- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét, hivatástudatuk formálódását, különös gondot fordít a hátrányos helyzetben lévőkre,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát – az osztályközösség bevonásával – és értékelését a nevelőtestület elé terjeszti;
- mikro- és szülői értekezletet, fogadóórát tart, az ellenőrző könyv útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről;
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (osztálynapló precíz vezetése, különös tekintettel a tanulói hiányzások figyelemmel kísérésére és adminisztrálására);
- anyakönyv és bizonyítvány gondos kitöltésére; a félévi és év végi statisztikák és jelentések összeállítása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció stb.);
- saját hatáskörében – indokolt esetben – félévenként egy-egy napi, (max. 3 napi) távollétet engedélyezhet osztálya tanulóinak;
- az érdekeltekkel egyetértésben javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, segélyezésére, büntetésére;
- részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, javaslataival, észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével segíti a közösség tevékenységének eredményességét;
- a nevelő-oktató munkájához tanmenetet készít;
- az iskolaorvossal együttműködve figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát;
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében, a diákmozgalom segítésében;
- részt vesz és pedagógiai felügyeltet lát el az osztály minden közös rendezvényén, akadályoztatása esetén a problémát jelzi, s javaslatot tesz a helyettesítésére.

2.13. A TANULÓK INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN TÖRTÉNŐ RÉSZVÉTELE

2.13.1. A DIÁKOK VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSI LEHETŐSÉGEI

Alapelvek

A tanulói véleménynyilvánítást, problémafelvetést nem szabad rendkívüli eseményként kezelni. Gyakoroltatni kell a tanulókkal a véleménynyilvánítás kulturált módját (időpont, szituáció, hangnem, forma, gesztus megválasztása; célszerűség, indokoltság, szándék tisztázása). A tanulói kérdések, vélemények mindig a megfelelő fórumon (órán-szünetben; szaktanár -osztályfőnök -igazgatóhelyettes -műhelyfőnök -igazgató előtt) hangozzanak el. Minden iskolánkban dolgozó felnőtt (tanár-osztályfőnök-vezetők-munkatárs) legyen nyitott és megértő a tanulói felvetésekkel kapcsolatban. A tanuló legyen megfontolt, felelős gondolkodású ifjú a véleménynyilvánításkor, különösen ha:

- komoly személyi ügyekben, a gazdálkodást érintő kérdésekben,
- az iskolai nevelés-szakképzés dolgaiban,
- nagyobb közösség képviselőjében foglal állást.

Véleménynyilvánítási lehetőségek

- a) *tanítási órán* (megfelelő időben) vagy szünetben a szaktanárnak feltett kérdések, kulturáltan kifejtett vélemény formájában;
- b) *osztályfőnöki órán* (az osztály előtt), az osztályfőnökkel folytatott négy szemközi beszélgetés keretében;
- c) az *ODB tagjai előtt*, továbbítás céljából;
- d) az osztály- és az iskolai *diákszálló* keretében;
- e) az *IDB heti megbeszélésein* (esetleg -az előre meghívott- iskolavezető előtt);
- f) közvetlenül az *iskola vezetőinek* elmondott vélemény (pl. a megadott fogadóórájuk keretében);
- g) az *iskolaszék* ülésein;
- h) időközönként *kérdőívekre* adott válasz keretében;
- i) a *munkaközösség-vezetőknek* a szaktanárok munkájával kapcsolatos észrevételek formájában;
- j) vezetői kinevezések, tanári megbízatások, kitüntetési javaslatok stb. DÖK-véleményezése során;
- k) tanuló társak véleményezése osztályfőnöki órán:
 - választások során
 - tanulói jellemzések.

A diákpanaszok kezelésének fórumai

Az iskolai nevelés-oktatás folyamatában időről-időre keletkeznek probléma-helyzetek, konfliktusok. Ezek zöme rövid úton feloldható. A nem kellően és főleg nem időben kezelt, vagy nehezen megoldható problémák azonban már vélt vagy valós sérelmeket okoznak.

A tanulói érdekek sérelmét komolyan véve a diákpanaszok kezelésére az alábbi fórumok állnak rendelkezésre:

Iskolai szintű fórumok:

- a) Állandó fórumok a diákpanaszok kezelésére:
 - igazgatói fogadóórák
 - az IDB heti megbeszélései (a vezetők meghívásával)
 - sürgős esetben az iskola vezetői a hivatali órákban készséggel állnak rendelkezésre soron kívül.
- b) Időszakosan működő fórumok:
 - diákszálló
 - iskolaszék (rendes és rendkívüli ülései)
 - Szülői Munkaközösség

Osztály szintű fórumok:

- az osztályfőnöki órák
- az osztályfőnök fogadóórái
- az ODB,

Egyéni panaszok esetén:

- az osztályfőnök,

- az iskola vezetői,
- az iskolaszék,
- a városi önkormányzat szakirodája,
- a városi főjegyző.

Természetesen a magasabb fórumokat csak olyan esetben célszerű megkeresni, amikor már kimerültek az iskolai szintű orvoslás lehetőségei.

2.13.2. A DIÁKOK KÖTELESSÉGEI ÉS JOGAI

A tanuló kötelessége, hogy

- Részt vegyen a kötelező és választott foglalkozásokon és a szakmai gyakorlatokon
- Eleget tegyen tanulmányi kötelezettségeinek
- Közreműködjön saját környezetének és az általa alkalmazott eszközöknek a rendben tartásában
- Megtartsa az iskola szabályzatainak előírásait
- Óvja saját és társai testi épségét, egészségét
- Az előírásoknak megfelelően kezelje az iskola eszközeit, óvja az iskola létesítményeit, felszereléseit
- Az iskola vezetői, tanárai, alkalmazottai, tanuló társai emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa

2.13.3. ISKOLASZÉKI DIÁKKÉPVISELET

Az iskolaszéki diákképviselő már az 1994-ben létrehozott iskolaszékben biztosítva volt. A közoktatási törvény módosítása nyomán három diákképviselő vesz részt az iskolaszék ülésén a törvényben biztosított jogokat gyakorolva.

Az iskolaszék diák tagjait az IDB delegálja (a szervezeti és működési rendjében rögzített kiválasztási metódus alapján). A tanulók iskolaszéki tagsága az IDB visszahívása, illetve a tanulói jogviszony megszűnése révén szűnik meg.

2.13.4. DIÁKKÉPVISELET A MECHWART-ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMÁBAN

Az alapító okirattal összhangban az alábbiak szerint történik:

- két 18 év fölötti diák képviseli az iskola tanulóifjúságát (az IDB ajánlása alapján);
- teljes körű jogosítvánnyal rendelkeznek a kuratóriumi üléseken;
- a diákképviselők kuratóriumi tagsága az IDB visszahívásával, illetve a tanulói jogviszony megszűnésével szűnik meg.

2.13.5. A TANULÓK ISKOLAI SZERVEZETEKHEZ VALÓ TARTOZÁSA

A tanórán kívüli foglalkozásokról az előző fejezetekben részletesen volt szó, itt csupán szervezési kérdéseket érintünk:

tanfolyami szakképzésben való részvétel

- a meghirdetés célirányosan -meghatározott évfolyam számára- történik
- a képzés önköltséges ugyan, de igen kedvezményes,
- nagyon indokolt esetben alapítványi támogatás kérhető;
- a tanfolyam indítása létszámhoz kötött, s menetközben nincs kilépési lehetőség.

szakköri munkában való részvétel

- szaktanári és DÖK vélemény alapján lehet bekapcsolódni (esetenként meghatározott tanulmányi eredmény előírható);
- konkrét versenyen való részvételi szándéknyilatkozat kell;
- létszámhoz kötött az indítás lehetősége;
- díjtalan a részvétel.

érdeklődési körökön való részvétel

- DÖK vélemény alapján, meghatározott témakörökben hirdetjük meg;
- többnyire már valamilyen előzetes produkciót kell felmutatni (vagy menetközben teljesíteni);
- díjtalan, a hiányzásokat regisztráljuk;
- konkrét versenyre, pályázatra irányul a tevékenység;
- az internet-klub speciális érdeklődési kör (itt a foglalkozások napján kell előzetesen bejelentkezni).

sportkörben való részvétel

- a tagság kötelező;
- tevékenységi körök: szakosztályi tevékenység, tömegsport foglalkozás;
- a szakosztályi munkában:
testnevelő tanári ajánlással lehet részt venni;
bizonyos kötöttségek vannak (edzések, versenyzés).

2.13.6 KÖZSZOLGÁLATI DIÁKSZEREPEK AZ ISKOLÁBAN

Az aktív közéleti nevelés fontos eleme, hogy a tanulók közvetlenül is részt vegyenek iskolánk közösségi életében feladat- és kötelezettségvállalásaikkal. ennek színterei, gyakorló terepei:

- a) *Társadalmi munkaakciókban* való részvétel, elsősorban az iskolai környezet (utca, udvar, folyosók, tantermek) szépítésében, rendezésében. Alkalmasszerűen a városban és környékén végzendő társadalmi munkára is felkérést kapunk. Ezt tanulóink – hagyományosan - igen színvonalasan végzik.
- b) *Tanulói ügyelet* lelkiismeretes elvégzése a felelősségvállalás fontos gyakorló tere:
 - a portai- és kapuügyelet,
 - a folyosóügyelet,
 - a szülői értekezletek és nyílt napok ügyeleti szolgálata jól egészíti ki a dolgozói ügyelet munkáját, fejleszti az együttműködési készséget.
- c) *Rendezvényeken* igen sokrétű tanulói szerepvállalásra van mód:
 - iskolai ünnepélyek, rendezvények műsorainak biztosítása (szavaltat, tánc, ünnepi beszéd, konferálás, zenélés, a technika kezelése, műsorszerkesztés-koordinálás);
 - portai-, büfé-, ruhatári szolgálat nyílt iskolai rendezvényen;
 - szalagtűző, ballagás, tanévzáró/tanévnyitó, technikusavató ünnepélyeken való közreműködés és a hagyományok továbbadása;
 - vészes akciókban való részvétel az önzetlen segítségnyújtás fontos gyakorlótere (nagy hagyománya van iskolánkban);
 - vetélkedőkön, versenyeken, pályázatokon az iskola színeiben való részvétel (a helytállás próbaterepe);
 - városi ünnepségeken való részvétel, koszorúzás (a nemzeti hagyományok ápolásának fontos alkalma).
- d) *Szolgáltatások* vállalásának a tanműhelyi bér munkavégzés a legfőbb formája: pontosságra, teljesítményre kooperációra (team-munkára), gazdasági szemléletre, elmélet-gyakorlat összekapcsolására nevelve diákjainknak.